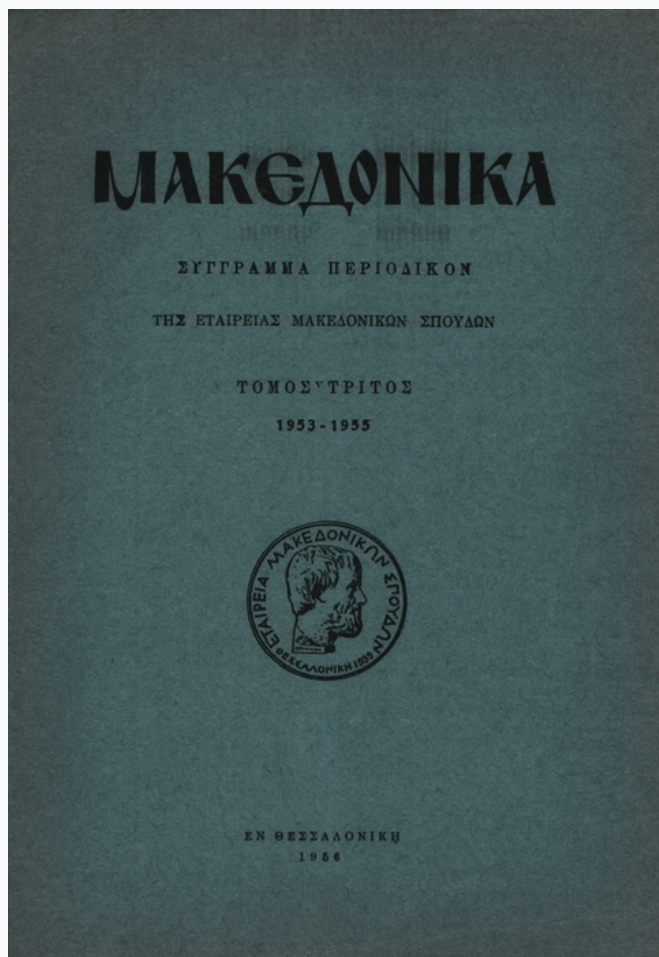

Μακεδονικά

Τόμ. 3 (1956)

Έγγραφα εκ Μοσχοπόλεως

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.1116](https://doi.org/10.12681/makedonika.1116)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1956). Έγγραφα εκ Μοσχοπόλεως. *Μακεδονικά*, 3, 408–412.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.1116>

πού μάζεψαν. Ἔτσι ὅλες οἱ συνοικίες φωτίζονται καὶ πλημμυρίζουν ἀπὸ χαρούμενες φωνές καὶ τραγουδία τῶν παιδιῶν τῆς γειτονιάς, πού τραγουδοῦν γύρω ἀπὸ τὶς φωτιές. Πολλές γριοῦλες μαζεῦνουν θρακιές ἀπὸ τὶς φωτιές καὶ τὶς φέρνουν στὰ σπίτια τους μὲ τὴν ἰδέα, πὼς φέρνουν σ' αὐτὰ τὴν εὐτυχία.

Θεοφάνης Κόττης

3

Φωτιές σὴν Ἀρδέα.

Ξημερώνοντας ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων παιδιὰ ἕως δεκαπέντε ἑτῶν συγκεντρώνονται σὲ παρέες καὶ μαζεύοντας ἀγκάθια στήνουν, ὅπως λέν, τὸν Ἡρώδη καὶ κατόπιν τὸν καὶν.

Ἀνδρομάχη Α. Παπαδοπούλου

Αἱ πληροφορίες δυστυχῶς εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συνοπτικαὶ καὶ δὲν περιέχουν χαρακτηριστικὰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι εἴτε ἐξέλιπον πλέον εἴτε δὲν παρατηρήθησαν ὑπὸ τῶν συλλογέων. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι, ἐνῶ εἰς τὸ Ἄργος Ὁρεστικὸν ἡ ἀνθρακία θεωρεῖται προφανῶς μιαρὰ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λάβῃ τις ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀντιθέτως εἰς τὸ Λέχοβον θεωρεῖται ἐνέχουσα δύναμιν εὐεργετικήν. Οὕτως ἡ πυρὰ παρουσιάζεται εἰς δύο ὄχι πολὺ ἀπέχοντας τόπους ὑπὸ δύο ιδιότητας, εἰς μὲν τὸν πρῶτον ὡς καθαρτική, εἰς δὲ τὸν δεῦτερον ὡς εὐετηρική. Τὰ ἀναφερόμενα αἷτια, ὅτι ἡ πυρὰ εἶναι ἀπομίμησις τῆς πυρᾶς τῶν ποιμένων ἢ ὅτι καίουν τὸν Ἡρώδη, ἀσφαλῶς εἶναι ὑστερογενῆ. Ὑποθέτω ὅτι ἡ διαφορὰ ὀφείλεται εἰς τὴν διάφορον ιδιότητα, τὴν ἀποδιδωμένην κατὰ τόπους εἰς τὴν πυράν. Εἰς τὸ Λέχοβον ἡ πυρὰ εἶναι ἀσφαλῶς εὐετηρική, εἰς τὴν Ἀρδέαν πιθανώτατα καθαρτική, ὅπως καὶ εἰς τὸ Ἄργος Ὁρεστικόν. Λέγω πιθανώτατα, διότι δυστυχῶς ἡ συλλογὴς οὐδὲν σημειώνει περὶ τῆς χρήσεως τῆς ἀνθρακιάς.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚ ΜΟΣΧΟΠΟΛΕΩΣ

1

† Διὰ τοῦ παρόντος τῆς κοινότητος, βεβαιωτικοῦ γράμματος, δῆλον ποιούμεν, ἡμεῖς οἱ τῆς πολιτείας | ταύτης Μοσχοπόλεως, ἀπαξάπαντες ἱερεῖς τε καὶ λαῖκοί, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, ὅτι τὴν σήμερον | ἐκ συμφώνου ἐπωλήσαμεν εἰς τὸν Ἀντώνιον πύλην, καὶ εἰς τὸν Θεόδωρον νάτζα κικαδία, ὅλον τὸ λειβάδιον τῶν καρβατζήδων, ὅπου εἶναι ἀπάνω ἀπὸ τὴν βρύσιν τοῦ στρούγου, διὰ | ^{λλ}_{σσ} 120 ἡγουν ἑκατὸν εἴκοσι γρόσια, τὰ ὁποῖα ἐλάβομεν ἤδη ἐπὶ χειρὸς παρ' αὐτῶν σῶα | καὶ ἀνελλιπῇ, καὶ τὰ ἐδώσαμεν εἰς τὰ καθημερινά, καὶ ἀφενκα δοσήματα, καὶ μπόρτζια τῆς | δυστυχισμένης ταύτης πολιτείας μας μοσχοπόλεως. Ὦθεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐξῆς, μέχρι | τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, οἱ ἄνω ῥηθέντες ἀγορασταὶ Ἀντώνιος πύλη, καὶ Θεόδωρος νάτζα | κικαδία μένουσι τέλειοι οἰκοκυραῖοι, καὶ ἐξουσιασταὶ εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ λειβάδιον τῶν | καρβαντζήδων, παρ' οὐδενὸς ἐνοχλούμενοι, ἢ ὅλως πειραζόμενοι· διὸ καὶ τὸ παρὸν τῆς κοινότητος γράμμα ἐγράφη, ἵνα ἔχῃ τὸ κύρος ἐν παντὶ κριτηρίῳ. 1807 μαρτίου 5

Ἐν μοσχοπόλει.

¹ Ἡ βραχυγραφία δηλοῖ ἀολάνια, ὅπως ἄλλως ἐλέγοντο τὰ γρόσια.

† ὁ οἰκονόμος καὶ ἱεροκῆρυξ Δανιὴλ βεβαιοῖ	† νικολακοτεστι πουζου βεβη
†	† ναοῦμ γιώργι τζουμετίκου βιβιεῖ
†	†
†	†
† νηκόλαος τημαλέκου βιβαιοῖ	†
† ναοῦμ ξιαβα βεβαιοῖ	†
† χατζή βρέτο κότσικα βεβη	†
† ντονατζι πιβεβεῶ	†
† τζιοτζης γγόγγα βεβη	
† νητζα κλαβα βεβη	

2

Ταχσιν
μπέγη
Τ. Σ.

ισμαηλ
μπέγη
Τ. Σ.

σουλημαν
μπέγη

»Διὰ τοῦ παρόντος γράματος δηλον ποιῶ. ἐγὼ ὁ τήμας κούπεκα, ὅτεi την
σήμερον | ἡμέρα. αὐτὸ θέλητος εἰκινούμενος, ἐπούλησα. τὸ οσπήτηνον. ὅπου ἔχω
ἐγώ. | καὶ ἀάθωμιν. τὴν σήμερον μέσα εἰς τὴν νήκοκηρᾶ μου. ὀνομάζοντες· κιοῦ-
ράνης.¹ διὰ γρόσια. 350 ἤγουν τριάκδσια πενήντα γρόσια σοστᾶ, ὀπήα σήμερον |
ἔλαβον. ἔπηχίρας. σῶα καὶ ἀνελλιπῇ ἕως λεπτοῦ. ὅθεν ἀπὸ τονήν. καὶ ἔξῃς | μέχρῃς
της σήντελείας εἶναι καὶ λέγετε τέλειος νήκοκιράν. εἰς αὐτὸ τὸ ὀσπίτηνον | καὶ δὲν
ἔχη κανέναν· νᾶ τὴν πιράξη οὔτε μπεδῇ οὔτε κορῆτζη οὔτε εἰ χώρα | ὅτε μετὸ θε-
λήμά μου· τὸ ἐπούλησα ὅθεν γέγονεν τὸ παρόν· εἶνα ἔχη τὸ κήρος | ἐν παντὶ
κρητηρήφ καὶ οὕτω ἀσφάλειαν εἰς ἐνδειξιν

»ἐγὼ ὁ τήμας, κιοῦπέκα

στρεγὼ τα ἄνωθεν:

τζιοτζίας ναζου

μᾶρτιρο:

ναουμ γιανάκη

μαρτίρο:

βεκτα γκατεσα

μαρτιρω

κώστάντεινος Ἰωαννου ξιάβα μάρτιρω,

ἐγὼ ὁ δημιτρως τζιτε μαρτηρο

Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὄψεως τοῦ χάρτου: Τίμα εἰδὸς τοῦ μιχάλη.

1822: ὄχτωμβρίου 27

»ὁ γράψας μιχάλη κτήνα

ἐκστόματος μᾶρτηρό:

3

Φανερονο καὶ ὁμολογο ἐγὼ ὁ νικόλα του χα|τζικοστα κουτζουλιανα ὀτιπος
ελαβα καὶ στρεοστο | του κυρ κοστη παλαούρη τὸν ἀριθμον αζλλ 125 | ἤγουν γροσια
εκατὸν ἡκουσι πεντη σοστα καὶ | ἐχομαι τιν διοριαν τουαγιου αποστολου πετρου |
καὶ παυλου νατα ευχαρηστησό χωρις λογο καὶ αν | περασουν αποτήν διορηαν νᾶ

¹ Κιοιράνα πιθανώτατα εἶναι δημόδης ἐκφορὰ τοῦ βυζαντινοῦ ὀνόματος Κυράνα (Κῦρ Ἄννα), ὅπερ φαίνεται διὰ τὴν σύνθησιν ἐν Βορείῳ Ἡπειρῷ, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Βλ. Ἰωάννης Μαρτινιανόφ, Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μοσχοπόλεως. Α'. Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ τιμίου Προδρόμου κατὰ τὸν ἐν αὐτῇ κώδικα. 1630 - 1875. Ἀθήναι 1939, σ. 101 σημ.

τρεχουν με το | διαφορον ταδεκα δοδοκα στο χρόνο δια ταυ|το δινο τιν όμολογιαν
να εχι το κιφος και ου|το στρεγο

1818

νοεμβριου 1

εγο νικολα του χατζηκοστα
στεργο τανοθεν
μητρομαργαρήτη
μαρτιρο :
ναιζα στραλα
μαρτιρω

εγο αντονι στρα|λα
μαρτηρο
και γραψας

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δημοσιευομένων τριῶν ἐγγράφων, προερχομένων ἐκ Μοσχοπόλεως, τὸ σπουδαιότατον εἶναι τὸ πρῶτον οὐ μόνον ὥς κοινοτικόν, ἀλλὰ καὶ ὥς παρέχον ἐνδιαφερούσας πληροφορίας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ὀνομαστῆς μὲν ἀλλ' ἀτυχοῦς ταύτης πόλεως. Τὸ ἐγγραφον εἶναι πωλητήριον λειβαδίου τινὸς κοινοτικοῦ εἰς τὸν Ἀντώνιον Πύλῃ καὶ τὸν Θεόδωρον Νάτζα Κικαδία. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι πρῶτον αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ πωλουμένου λειβαδίου, ὀνομαζομένου τῶν *καρβαντζήδων*. *Καρβαντζήδες*, ὡς γνωστόν, εἶναι οἱ ἀποτελοῦντες τὰ *καραβάνια* ἢ *καρβάνια* ἢ *κερβάνια*, ἥτοι τὰς μεγάλας ἐφίππους ἐμπορικὰς συνοδείας, διὰ τῶν ὁποίων μετεφέροντο τὰ πρὸς πώλησιν ἐμπορεύματα εἰς τὰς κατὰ τόπους συγκροτούμενας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας μεγάλας ἐνιαυσίους ἐμπορικὰς πανηγύρεις ἢ καὶ εἰς μακρυνὰς πόλεις, πολλάκις εὐρωπαϊκάς. Ἡ ὑπαρξὶς *λειβαδίου καρβαντζήδων* ἐν Μοσχοπόλει δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς πόλεως, ἢ ὅποια εὐρίσκετο μακρὰν τῶν μεγάλων ὁδῶν, διὰ τῶν ὁποίων διήρχοντο συνήθως τὰ *καραβάνια*. Ἄρα τὰ *καραβάνια*, τὰ χρησιμοποιοῦντα τὸ *λειβάδιον* τῆς Μοσχοπόλεως, δὲν ἦσαν ξένα, ἀλλ' ἐπιχώρια, σχηματιζόμενα ἐξ ἐμπόρων Μοσχοπολιτῶν πρὸς μεταφορὰν βιομηχανικῶν προϊόντων, ἐπιτοπίως κατασκευαζομένων, τὰ ὅποια, ὡς γνωστόν, ἦσαν κυρίως ὑφάσματα καὶ τάπητες. Ἡ ὑπαρξὶς τοιούτων ἐγχωρίων *καραβανίων* ἀποδεικνύει τὴν καὶ ἀλλαχόθεν γνωστὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὤφειλε καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην αὐτῆς πρόοδον καὶ εὐημερίαν.¹ Δεύτερον ἀξίος σημειώσεως εἶναι καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ κοινότης ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τὸ *λειβάδιον*, τὸ ὁποῖον μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 1769 καὶ τὴν κατάπτωσιν τῆς πόλεως ἴσως δὲν ἦτο πλέον καὶ πολὺ χρήσιμον. Οἱ πωλήσαντες τὸ *λειβάδιον* ἄρχοντες τῆς κοινότητος λέγουν μετὰ συντριβῆς καρδίας ὅτι τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς πωλήσεως χρήματα τὰ ἔδωσαν «*εἰς τὰ καθημερινὰ καὶ ἄφρευκα δοσίματα καὶ μπόρτζια τῆς δυστυχομένης ταύτης πολιτείας μας Μοσχοπόλεως*». Οἱ καθημερινοὶ οὗτοι καὶ ἄφρευτοι φόροι καὶ τὰ *μπόρτζια*, δηλονότι τὰ χρῆη, ἐπαναφέρουν εἰς τὴν μνήμην τοὺς διαβοήτους *μπορτζιλῆδες*, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς πόλεως κατὰ τὸ 1769. Τί ἦσαν οἱ *μπορτζιλῆδες* οὗτοι ἐγνώσθη ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἐάνθης Ἰωακείμ Μαρτινιανοῦ δημοσιευθέντος κώδικος τῆς παρὰ τὴν Μοσχόπολιν Μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου.²

Ἡ προϊούσα ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀνάστασις τῆς διοικήσεως καὶ ἀναρχία εἶχε καταστήσει κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα τὴν ζωὴν ἐπικίνδυνον ὄχι μόνον εἰς τὴν ὑπαιθρον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις. Ἰδίως ἐν Ἀλβανίᾳ, ὅπου τὰ ληστροκὰ ἔνστικτα εἶναι ἰδιαιτέρως ἀνεπτυγμένα, οἱ Ἀλβανοὶ μεγιστάνες, μπεήδες καὶ

¹ Σ π υ ρ. Λ ά μ π ρ ο υ, Ἡ Μοσχόπολις καὶ ἡ οἰκογένεια Σίνα, ἐν Νέφ Ἑλληνομνήμονι, τόμ. ΚΑ' (1927) σ. 160.

² Ἐνθ' ἀν. σ. 71.

σπαχήδες, εἶχον καταστῆ ἡ μάλιστα ὀλοκλήρου τῆς χώρας προβαίνοντες εἰς φόνους, ληστείας καὶ ληστρικός ἐπιδρομάς, ὅπου ἐγνώριζον ὅτι θὰ εἶχον νὰ ἀποκομίσουν σημαντικά ὀφέλη. Ἡ Μοσχόπολις, ὡς πόλις εὐήμεροῦσα, ἦτο φυσικὸν νὰ προσελκύσῃ τὰ ἀρπακτικὰ αὐτῶν βλέμματα. Οἱ δυστυχεῖς Μοσχοπολίται, μὴ δυνάμενοι οἱ ἴδιοι νὰ ἀμυνθῶσιν ἐνόπλιως, διὰ νὰ ἀποτρέπωσι τὰ ἐκ μέρους τῶν ληστρικῶν γειτόνων των δεινά, δυστυχῶς δὲ καὶ ἔνεκα τῶν ἰδίων σφοδρῶν κομματικῶν ἐρίδων, ἠναγκάζοντο νὰ προσφέρουν ἐκάστοτε εἰς τοὺς ἀτάκτους χρηματικά ποσά, τὰ ὅποια συνέλεγον δι' ἐράνων, καὶ ὅταν ταῦτα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ, διὰ νὰ κορέσωσι τὴν ἀπληστίαν τῶν ληστῶν, ἠναγκάζοντο νὰ δίδουν καὶ χρεωστικὰς ὁμολογίας, νὰ ὁμολογοῦν δηλονότι χρέη, *μπόρτζια*, τὰ ὅποια ἐλογίζοντο καὶ ἔντοκα. *Μπορτζιλήδες*, δηλ. χρεῶσται, ἦσαν κυρίως οἱ Μοσχολίται, ἀλλὰ τὸ ὄνομα μετεφέρθη εἰς τοὺς ἀπαιτητὰς τοῦ χρέους Ἀλβανούς, ἴσως διότι οὗτοι συχνὰ ἐχρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν. Τὰ χρέη ταῦτα μὲ τοὺς ὑπερβολικοὺς των τόκους ἀπέβησαν ἀνιάτος πληγὴ διὰ τοὺς Μοσχοπολίτας, διότι οἱ μπορτζιλήδες δὲν ἐδίσταζον καὶ διὰ τῆς βίας νὰ ἐπιζητῶσι τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν, ἐν τέλει δὲ προυκάλεσαν καὶ τὴν ἐν μέρει καταστροφὴν καὶ δῆωσιν τῆς πόλεως κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1769, καὶ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν πλήρη σχεδὸν ἐξοικισμὸν τῶν κατοίκων «ἀπὸ τὸν φόβον τῶν μπορτζιλήδων καὶ ἀπὸ τὰ βαριά δοσίματα», ὅπως λέγει ὁ κώδιξ.¹

Αἱ ὀλίγαι ἀπομείνανσαι οἰκογένειαι, διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν τῶν χρεῶν, τὰ ὅποια ἐβάρυνον ὀλόκληρον τὴν κοινότητα, ἀπεφάσισαν κατὰ τι ἔγγραφον τοῦ 1774 «τὰ κτήματα πάντα τῶν φευγάτων νὰ δοθοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ χρέη τῆς πολιτείας, διὰ τὸ βαρὺ φορτίον ὅπου ἐφορτώθη εἰς τὰ λείψανα τῶν δυστυχισμένων τούτων πτωχῶν». Παρ' ὅλον ὅμως τοῦτο τὰ χρέη δὲν ἐξηλείφθησαν. Τὸ δημοσιευόμενον ἔγγραφον δεικνύει ὅτι «τὰ καθημερινὰ καὶ ἄφευκτα δοσίματα καὶ μπόρτζια τῆς δυστυχισμένης πολιτείας» ἐξηκολούθουν καὶ μέχρις ἀκόμῃ τοῦ 1807.

Τὸ δεύτερον ἔγγραφον, γεγραμμένον ὑπὸ ἀνθρώπου, ἡσκημένου μὲν περὶ τὴν δυσανάγνωστον ἔνεκα τῆς συμπλοκῆς τῶν γραμμάτων γραφὴν τῶν ἀρχῶν τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα ἀγραμμάτου καὶ ἀνορθογράφου, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δεικνύει ὅτι ἡ ἀνθοῦσα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως ἑλληνικὴ παιδεία εἶχεν ἤδη ὑποχωρήσει πολὺ, εἶναι καὶ αὐτὸ πωλητήριον γνωστοῦ τύπου. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι ὅτι ἡ πώλησις τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὅποιαν διαμένει ὁ πωλητής, γίνεται εἰς τὴν *ροικοκυράν* του, δηλαδή εἰς τὴν σύζυγόν του. Τοῦτο προϋποθέτει συμφῶνως πρὸς τὸ κρατοῦν τότε οἰκογενειακὸν δίκαιον ὅτι ἕκαστος τῶν συζύγων ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἰδίαν περιουσίαν καὶ νὰ διαχειρίζεται αὐτὴν κατὰ βούλησιν. Ἄξια προσοχῆς εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ προσθήκη, ὅτι οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνοχλήσῃ τὴν ἀγοράσασαν, πιθανῶς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πωλητοῦ, οὔτε παιδί οὔτε κορίτσι, φυσικὰ ἰδικόν του, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ χώρα. Καὶ ἡ μὲν ἀνάμειξις τῶν τέκνων εἰς τὴν καταλειφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς περιουσίαν ἔχει τινὰ λόγον· τίνα ὅμως λόγον ἔχει ἡ ἀνάμειξις τῆς χώρας, δηλ. τῆς κοινότητος τῆς πόλεως, δὲν ἐννοῶ. Τὸ ἔγγραφον εἶναι, νομίζω, ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὸ οἰκογενειακὸν δίκαιον τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας. Εἰκάζω ὅτι ἡ πώλησις εἶναι εἰκονικὴ, γενομένη ἀντὶ δωρεᾶς, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκ ταύτης ἀμφισβητήσεων.

Τὸ τρίτον ἔγγραφον, ἐπίσης κακῶς γεγραμμένον, δείγμα τῆς προϊούσης ἀγραμματοσύνης, εἶναι χρεωστικὸν ὁμολόγον Νικολάου τινὸς τοῦ Χατζηκώστα Κουτζουλιάνου πρὸς τὸν κῆρ Κώστην Παλαούρη. Ὁ δεῦτερος ὑπογράφεται ὡς πρόκριτος εἰς ἔγ-

¹ "Ενθ' ἀν. σ. 79.

² "Ενθ' ἀν. σ. 84.

γραφον τοῦ μητροπολίτου Κορυτζᾶς Κυρίλλου, δι' οὗ διορίζεται ἡγούμενος τῆς μονῆς ὁ πανοσιώτατος κϋρ Λεόντιος Γραμποβάρης, ἐπίτροπος δὲ ὁ Σπυρίδων Ναουμίδης ἐν ἔτει 1837. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ τὸ ὄνομα γράφεται Μπαλαούρη. Ὁ Κώστης οὗτος Μπαλαούρης ὑπῆρξε πατὴρ τοῦ Ναοῦμ Κωνσταντίνου Μπαλαούρα, ὅστις ἐπετρόπευσε τῆς Μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου ἀπὸ τοῦ 1877 - 1887.¹ Ἐκ τοῦ ἐγγράφου προκύπτει ὅτι ὁ τόκος τῶν χρόνων ἐκείνων ἦτο τὰ δέκα δώδεκα, δηλ. εἴκοσιν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

Ἐνδιαφέροντα εἶναι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τοῖς ἐγγράφοις ἀναφερομένων. Ἐνια τούτων ἀπαντοῦν καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰωακείμ Μαρτινιανοῦ δημοσιευόμενα ἔγγραφα, ὑπενθυμίζουσιν δ' ἐπώνυμα οἰκογενειῶν, σφρζομένων μέχρι σήμερον. Τὰ ἐπώνυμα καὶ μερικὰ τῶν ὀνομάτων εἶναι κουτσοβλαχικά, δείγματα τῆς ἐν Μοσχόπολει λαλουμένης κουτσοβλαχικῆς διαλέκτου.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Λ Σ Μ Α Τ Α

Λέχοβου

1

Τοῦ Λούκα

Ἐνα πουλάκι ἐλάλησε στοῦ Λέχοβου τῇ ράχῃ.
Δὲν κελαῖδοῦσε σὰν πουλί, μὴδὲ σὰν χελιδόνη,
παρὰ λαλοῦσε κ' ἔλεγε μ' ἀνθρωπινὴ κουβέντα.
«Καλὰ ἦσουν, Λούκα μ', στὰ βουνὰ καὶ στὰ Καστανοχώρια.
Τί γύρευες, τί χάλεψες, στοῦ Λέχοβου τῇ ράχῃ ;
— Πήγαινα γιὰ τὸ Μουρίχοβο καὶ γιὰ τὴν Καρατζόβα,
γιατὶ μὲ κατηγοροῦσαν Ζιάκας καὶ Παπαδήμας:
Δὲν κάνει ὁ Λούκας γι' ἀρχηγὸς μὴδὲ γιὰ καπετάνιος.»
Συχνὰ στέλναν τὰ γράμματα στὸ κέντρο σὴν Ἀθήνα:
Δὲν κάνει ὁ Λούκας γι' ἀρχηγὸς μὴδὲ γιὰ καπετάνιος.

2

Τοῦ Γιώργου Μπουλάνη

Ὅξω μεριά ἀπ' τὸ Λέχοβο, στὸ δάσος τοῦ Στρεμπένου,
Γιώργος Μπουλάνης πολεμᾷ μὲ τούρκικο ἀσκέρι.
Ρίχνουν τουφέκια σὰν βροχή, μολύβια σὰν χαλάζι.
Μπάμπας Ἀντρέας πονηρὸς φωνάζ' στὰ παλληκάρια.
«Χτυπάτε τὰ βρωμόσκυλλα, χτυπάτε Τουρκαλάδες.»
Γι' ἀφονγκραστήτε, βρὲ παιδιά, τὸ λυπηρὸ τραγοῦδι,
τραγοῦδι νὰ τὸ μάθετε, τραγοῦδι νὰ τὸ λέτε
καὶ ὅσοι εἴστε Ἕλληνες νὰ κάτοετε νὰ κλαῖτε.
Σ' ἓνα μνημοῦρι δεκατρεῖς ὅλους τοὺς παραχῶσαν.

¹ Ἐνθ' ἀν. σ. 103 καὶ 153.